CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P.A.

Coll. No. 610

Title Tattva-bodhini

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No.: 610 Subject: Grammar

Title: Tattvabodhinī - Uṇādisutra

Author: Jñānendra Sarasvatī Scribe: Harikrisna Dvivedi

Date of the work: — Date of the Ms.: V.S. 1988

Place of the work: — Place of the Ms.: Vārāṇasī

Size: 10.9" by 4.5" Extent: 6 foll.

Language: Sanskrit Script: Devanāgarī

Remarks: Begins abruptly.

च्यविधाञ्कुशिभ्यस्कन्।पः किच्च।अर्त्तेश्चतुः।कमिमनिजनिगाभायाहिभ्यश्च।चायः किः।आप्नोतेर्ह्रस्वश्च।वसेस्तुन्
अगारे णिच्च।कृञः कतुः।एधिवह्योश्चतुः।जीवेरातुः।आतृकन् वृद्धिश्च।४।।कृषिचमितनिधनिसर्जिखर्जिभ्य ऊः।मृजेर्गु
णश्च।वहो धश्च।कषेश्छश्च।णित्कसिपद्यर्त्तेः।अणो डश्च।न ञि लंबेर्नलोपश्च।केश्र एरङ् चाभ्य।त्रो दुट् च।दरिद्रा
तेर्यालोपश्च।नृतिशृध्योः कूः।ऋतेरम् च।अन्दूदृम्भूजम्बूकफेलूकर्कन्धूदिधिषूः।मृग्य्वादयश्च।ग्रोमदुन्च।हृषेरुलच्।हृसृ
रुहियुषिभ्य इतिः।ताडेर्णिल्लुक् च।शमेर्ढः।कमेरठः।रमेर्वृद्धिश्च।शमेः खः।कणेष्ठः।कुणस्तल्पश्च।शपेर्बश्च।चषादिभ्यश्चित्।
कमेर्बुक्।लंगेर्वृद्धिश्च।ऊरिकशिकौतिभ्यः प्रत्ययस्य मुट्।मृजेष्टिलोपश्च।चुपेरच्चोपधायाः।शाकिशम्यो र्नित्।छोगुग्ह्रस्वश्च।ज
मेस्ताडुः।क्वादिभ्यः कित्।स्थाचतिमृजेरालज्वालञालीयचः।पतिचण्डिभ्यामालञ्।तमिविशिविडिमृणिकुलिकपिपलिपंचिभ्यः
कालन्।पतेरंगच् पक्षिणि।तरत्यादिभ्यश्च।।८।।बिडादिभ्यः कित्।मृजेर्वृद्धिश्च।जमन्तात्डः।छापूखडिभ्यः कित्।नञः कि
कुट्च।भ्रणतेर्ह्रस्वश्च।गण्डेरशाकुनौ।मुदिग्रोर्गग्गौ।अण्डन् कृसृभृवृञः।शदेस्त्रोऽदिः।ह्रणतेः षुक् ह्रस्वश्च।लजि
तनियजिभ्यो डित्।एतेस्तट् च।सर्त्तेररिः।लंबेर्नलोपश्च।पारयतेरजिः।प्रथः किस्संप्रसारणं च।प्रियः षुक् ह्रस्वश्च।युष्यसिभ्यां म
दिक्।अन्जिसृकुसुक्मय्यशक्तिकुमा यावापदियक्षिनीभ्यो मन्।७।।जहातेः सन्वदालोपश्च।अवतेष्टिलोपश्च।ग्रसेरा च।अविसिवि
सिशुषिभ्यः कित्।इषियुधीन्धिदसिश्यायूसूभ्यो मक्।युजिरुचितिजां कुश्च।हन्तेर्हि च।भियः षुग्वा।घर्मः।ग्रीष्मः।प्रथेः षिवन् संप्रसार
णं च।अशूप्रुषिलटिकणिखटिविशिभ्यः क्वन्।इण्शीभ्यां वन्।सर्वनिघृष्वरिष्वलष्वशिवपद्वप्रह्वेष्वा अतन्त्रे।शेवयह्वजिह्वाग्रीवा
प्वामीवाः।कृगृशृदृभ्यो वः।कनिन्युवृषितक्षिराजिधन्विद्युप्रतिदिवः।सप्यशूभ्यां तुट् च।नञ्जि जहातेः।श्वन्नुक्षन्पूषन्प्ली

हन् क्लेदन् स्नेहन् मूर्द्धन् मज्जन्नर्यमन् विश्वप्सन् परिज्मन् मातरिश्वन् मघवन्निति ॥ ॥ इत्युणादिषु प्रथमः पादः ॥ कृहृभ्यामेणुः ॥
हनिकुषिनीरमिकाशिभ्यः क्थन् । अवे भृञः । उषिकुषिगार्त्तिभ्यः स्थन् । सार्त्तेर्णित् । जॄवृञ्भ्यामूथन् । पातृतुदिवचिरि
चिसिचिभ्यस्थक् । अर्त्तेर्निरि । निशीथगोपीथावगथाः । गश्चोदि । समीणः । तिथपृष्ठगूथयूथप्रोथाः । स्फायितंचि
वंचिशकिक्षिपिक्षुदिसृपितृपिदृपिवंद्युंदि । श्वितिवृत्यजिनीपदिमदिमुदिखिदिछिदिभिदिमंदिचंदिदहिदसिदंभिव
सिवाशिशीङ्हसिसिधिशुभिभ्यो रक् । चकिरम्योरुच्चोपधायाः । वौ कसेः । अमितम्योर्दीर्घश्च । निंदेर्नलोपश्च ।
अर्देर्दीर्घश्च । शुचेर्दश्च । दुरीणो लोपश्च ॥ १ ॥ कृतेश्छः क्रू च । रोदेर्णिलुक् च । बहुलमन्यत्रापि । संज्ञाछंदसोः । जोरी च । सुसू अश्वेसेके ।
धागृधिभ्यः क्रन् । शुसिचिमीनां दीर्घश्च । वा विंधेः । रुधिवपिभ्यां रन् । ऋज्रेंद्राग्रवज्रविप्रकुब्रचुब्रक्षुरखुरभद्रोग्रभेरभे
लशुक्रशुक्लगौरवन्रेरामालाः । समिकसेरुकन् । पचिनशोर्णुकन् कनुम्नौ च । त्रियः क्रुकन् । कुन्शिल्पिसंज्ञयो
रपूर्वस्यापि । रमेरश्च लो वा । जहातेर्द्वे च । धू धू मो धमच । हनो वध च । बहुलमन्यत्रापि । कृषेर्वृद्धिश्चोदीचां । उदकं च ।
॥ २ ॥ वृश्चिकृषोः कीकन् । प्राङि पणिकषः । मुषेर्दीर्घश्च । स्यमेः संप्रसारणं च । कृयङिकन् । आङि पणिपनिपतिखनि
निभ्यः । श्यास्त्याहृञ्विभ्य इनच् । रुजेः किच्च । अजेरज च । बहुलमन्यत्रापि । कृदाहृभ्यामिनन् । अर्त्तेः किदिच्च । वेपितुह्योर्ह्र
स्वश्च । तलिपुलिभ्यां च । गर्वेरत उच्च । रुहेश्च । महेरिनण् च । क्षिपचिसाछिश्रिसृकृज्यां । द्रोः उः संप्रसारणं च । आ
प्नोतेर्ह्रस्वश्च । परौ व्रजेः षश्च पदांते ॥ ३ ॥ हुवः श्लुवच्च । स्रुवः कः । चिक् च । तनोतेरनश्च वः । म्नातुदिभ्यां उः । क्विरव्ययं । रातेर्डैः । २

गमेश्च डूः । दमेर्डोसिः । पणेरिज्यादेश्च वः । वशः कित् । भ्रमश्च । ज्यश्यमसोरुरिन् । मुयुदृजो युच् । अशेरश च । उन्देर्नलोपश्च ।
जमेगश्च । बहुलमन्यत्रापि । रंजेः क्युन् ॥ ४ ॥ भूसूधूभ्रस्जिभ्यश्छंदसि । कृपृवृजिमंदिनिधाञः क्युः । धृषेर्धिष च संज्ञायां ।
वर्त्तमाने पृषद्बृहन्महज्जगच्छतृवच्च । संश्चत्तृपद्वेहत् । छंदस्यसानच् सृजृभ्यां । ऋंजिवृधिमंदिसहिभ्यः कित् । अर्त्तेर्गुणः
शुट् च । अम्यानच्च स्तुवः । युधिबुधिदृशः किच्च । कुछेः स्रनो लुक् छलोपश्च । श्वितेर्दश्च । तृन्तृचौ शंसिक्षदादिभ्यः संज्ञायां
चानिटौ । बहुलमन्यत्रापि । नप्तृनेष्टृत्वष्टृहोतृपोतृभ्रातृजामातृमातृपितृदुहितृ । सुञ्यसेर्ऋन् । यतेर्वृद्धिश्च । नञि ज
नंदेः । दिवेर्ऋः । नयतेर्डिच्च ॥ ५ ॥ सव्ये स्थश्छंदसि । अर्त्तिपृधृधम्यम्यश्यवितृभ्योऽनिः । आङि शुषेः सनश्छंदसि । कृषेर
दश्च वः । अदेर्मुट् च । वृतेश्च । क्षिपेः किच्च । अर्चिशुचिहुसृपिछादिछर्दिभ्य इसिः । बृंहेर्नलोपश्च । फलेरितजादेश्च जः ।
वस्पोरुचेः संज्ञायां । मुवः कित् । यसो धश्च । पिबतेस्थुक् । जनेरुसिः । मनेर्धश्छंदसि । अर्त्तिपृवपियजितनिधनि तपिभ्यो
नित् । एतेर्णिच्च । चक्षेः शिच्च । मुहेः किच्च ॥ ६ ॥ बहुलमन्यत्रापि । कृगृशृवृञ्चतिभ्यः ष्वरच् । नौ सदेः ॥ ७ ॥ इत्युणादिषु
द्वितीयः पादः ॥ ॥ छित्वरछत्वरधीवरपीवरमीवरचीवरतीवरनीवरगह्वरकट्वरसंयद्वराः । इण्सिञ्जिदीङुष्यवि
भ्यो नक् । फेनमीनौ । कृषेर्वर्णे । बंधेर्ब्रधिबुधी च । धापृवस्यज्यतिभ्यो नः । लक्षेरट् च । वनेरिच्चोपधायाः । सिवेष्ट्यूर् च ।
कृवृजृसिद्रुपन्यनिस्वपिभ्यो नित् । धेरिच्च । तृषिशुषिरसिभ्यः कित् । सुञो दीर्घश्च । रास्नासास्नास्थूणावीणाः ।
गादाभ्यामिष्णुच् । कृत्यशूभ्यां क्स्नः । तिजेर्दीर्घश्च । सिषेरच्चोपधायाः । यजिमनिशुन्धिदसिजनिभ्यो युच् ॥ १ ॥ भुजिमृङ्भ्यां

सुकसुकौ। सर्त्तेरप्सु। पानीविषिभ्यः पः। च्युवः किच्च। स्तुवो दीर्घश्च। सुशृभ्यां निच्च। उत्पुत्भ्यां च। खष्पशिल्पशष्पवाष्परू
पपतल्पाः। स्तनिहृषिपुषिगदिमदिभ्यो णेरित्नुच्। कृहनिभ्यां क्तुः। गमेः सन्वच्च। दाभाभ्यां नुः। वचेर्गश्च। धेट इच्च।
सुवः कित्। जहातेर्द्वे अन्तलोपश्च। स्थो णुः। अजिवृरीभ्यो निच्च। विषेः किच्च। कृदाधाराचिकलिभ्यः कः॥२॥ सृवृभू
शुषिमुषिभ्यः कक्। शुकवल्कोल्काः। इण्भीकापाशल्यतिमर्चिभ्यः कन्। नौ हः। नौ सदेर्डिच्च। स्यमेरीट् च। अजियुधू
नीभ्यो दीर्घश्च। क्रियो स्यश्च लो वा। शकेरुनोन्तोन्त्युनयः। भुवो झिच्च। कसुन्नूद्विपेश्च। अनुङ्नदेश्च। कृवृदारिभ्य
उनन्। जोरश्च जो वा। धृसृधिपिशिमिथिभ्यः कित्। फलेर्गुक् च। अशेर्लशश्च। अर्जेर्णिलुक् च। तृणाख्यायां चित्।
अर्त्तेश्च। अजियमिशीङ्भ्यश्च। कृकृवदिहनिकमिकषिभ्यः सः। ऊपेरच्चोपधायाः। मनेर्दीर्घश्च। अशेर्देवने। स्नुभ
श्विरस्लषिभ्यः कित्। ऊर्जिजौतौ। उन्दिगुधिकुषिभ्यश्च। गृधिपण्योर्दकौ च। अशेः सरः। वसेश्च। प्रुच्छौ वा। च्छितो ठ्य
मादिभ्यः कित्। पतेरश्वलः। तन्यृषिभ्यां क्सरन्। पीयुक्वणिभ्यां कालन् ह्रस्वः संप्रसारणं च। कटिकुषिभ्यां काकुः। सर्त्तेर्डु
क्। वनेर्वृद्धिश्च। पर्दे नित् संप्रसारणमल्लोपश्च। स्युवचिभ्यो न्युजागूजक्नुचः। आनकः शीङ्भियः। आणको लूधू
शिङ्घिधाञ्भ्यः। उल्मुकदर्विहोमिनः। क्रियः कुयश्च लो वा। हसिमृग्रिण्वामिदमिलूपूधूर्विभ्यस्तन्। नप्याप इच्च। तनि ३
मृङ्भ्यां किच्च। अंजिघृषिभ्यः क्तः। दुतनिभ्यां दीर्घश्च। जेमूर्ट् चोदात्तः। लोष्टपलितौ। हृश्याभ्यामितन्। कृहेरश्च लो वा।

पिशेः किच्च। श्रुदक्षिस्पृहिगृहिभ्य आय्यः। दधिषाय्यः। वृञ एण्यः। स्तुवः केय्यः श्रुष्ठं दधि। राजेरन्यः। शूरम्यश्च। अर्त्तेर्निच्च। पर्ज
न्यः। वदेरान्यः। अमिनक्षियजिवधिपतिभ्योऽत्रन्। गडेरादेश्च कः। वृञश्चित्। सुविदेः कत्रः। कृतेश्छः। भृमृदृशियजिपर्विपच्य
मितमिनमिहर्यभ्योऽतच्। पृषिरंजिभ्यां कित्। खलतिः। शीङ्शपिरुगमिवंचिजीविप्राणिभ्योऽथः। भृञश्चित्। रुदिविदि
भ्यां ङित्। उपसर्गे वसेः। अत्यविचमितमिनमिरभिलभिनभितपिपतिपणिपनिमहिभ्योऽसच्। वेञस्तुट् च
वहियुभ्यां णित्। वयश्च। दिवः कित्। कृशृशलिकलिगर्दिभ्योऽभच्। ऋषिवृषिभ्यां कित्। रुषेर्निद्धुश्च। रासिवल्लिभ्यां च। जॄ
विशिभ्यां झच्। रुहिनन्दिजीविप्राणिभ्यः षिदाशिषि। तृभूवहिवसिभासिसाधिगडिमण्डिजिनन्दिभ्यश्च। हन्तेर्मुट् हि च। रमेर्नित्
पश्च। कछेरः। अत्तिंकमिभ्रमिचमिदेविवासिभ्यश्चित्। कुवः क्करन्। अंगिमदिमंदिभ्य आरन्। गडेः कडच। शृंगारभृंगारौ
कंजिमृजिभ्यां चित्। कमेः किदुच्चोपधायाः। तुषाराद्यश्च। दीङो नुट् च। सर्त्तेरपः षुक् च। उषिकुटिदलिकचिखजिभ्यः कपन्। क्व
णः संप्रसारणं च। कपश्चाक्रवर्मणस्य। विटपपिष्टपविशिपोलपाः। वृतेस्तिकन्। कृतेर्दिस्तिवन्। नित्यंदिलीतिभ्यः कित्। इष्यशिभ्यां
तकन्। इणः शानच् तशा न्नुनौ। बीपतिभ्यां तनन्। दृदलिभ्यां भः। अर्त्तिगृभ्यां भन्। इणः कित्। असिसंजिभ्यां क्थिन्। पुत्तु
पिकुषिशुषिभ्यः क्सिः। अशेर्नित्। इषेः क्तुः। अविसिसृतिमिभ्य ईः। यापोः कित् द्वे च। लक्षेर्मुट् च॥ ॥इत्युणादिसूत्रेषु तृतीयः
पादः॥३॥ वातप्रमीः। ऋतन्यंजिवन्यंज्यर्पिमद्यत्यंगिकुयुकृशिभ्यः कत्निच् यतुच् अलिच् इष्टुच् इष्टच् इष्ण
च्। ष्यमन्। इथिन्। उलि। असानस्तानुकः। आः करन्। पुषः कित्। कलश्च। गमेरिनिः। आङि णित्। भुवश्च। प्रे स्थः। परमे कित्।

मंथः। पतस्य च। श्वजेशकः। बलाकादयश्च। पिनाकादयश्च। कषिदूषिभ्यामीकन्। अनिहृषिभ्यां किच्च। चंकणः कंकणश्च। शृपृ
वृञांहेरुक्। ष्यासस्य। पर्परीकादयश्च। चरेर्नुट् च। ईषेः किद्ध्रस्वश्च। ऋजेश्च। सर्तेर्नुम्च। मजः कीकन् कंकणौ। अनीकाद
यश्च। कॄतॄभ्यामीषन्। शॄपॄभ्यां किच्च। अर्जेर्ऋज च। अंबरीषः। कॄशॄपॄकटिपटिशौटिभ्य ईरन्। वशेः कित्। कशेर्मुट् च। ऋज
उच्च। वपेः किच्च। गभीरगंभीरौ। विषा विहा। पच एलिमच्। शीङो धुक्लक्वलञ्वालनः। मृकणिभ्यामूकोकणौ। वलेरूकः।
उलूकादयश्च। शलिमंडिभ्यामूकण्। नियो मिः। अर्तेरूच्च। भुवः कित्। अश्नोतेरशच। दलिमिः। वीज्याज्वरिभ्यो निः। स्य
वृषिभ्यां कित्। अंगेर्नलोपश्च। वहिश्रिश्रुयुद्रुग्लाहात्वरिभ्यो नित्। घृणिपृश्निपार्ष्णिचूर्णिभूर्णि। बृहस्यां विना जहस्
स्वृजागृभ्यः क्विन्। दिवो द्युर्दीर्घश्चाभ्यासस्य। कृविघृषिछविस्थविकिकीदिवि। पातेर्डतिः। शकेरुतौन्। अमेरतिः। वहिवस्य
र्त्तिभ्यश्चित्। अंचेः को वा। हंतेरंहच। रमेर्नित्। सूडः क्रिः। अदिशदिभूशुभिभ्यः क्रिन्। वंक्र्यादयश्च। राशदिभ्यां त्रिप्। अदे
स्त्रिनिश्च। पतेरत्रिन्। मृकणिभ्यामीचिः। श्वयतेश्चित्। वेञो डिच्च। कृहनिभ्यामूषन्। पुरः कुषन्। पूनहिकलिभ्य उपच्।
पीयेरूषन्। मस्जेर्नुम्च। गंडेश्च। अर्तेररुः। उटः किच्च। शकादिभ्योऽटन्। कृकदिकडिकटिभ्योऽम्बच्। कदेर्णिलुक्तिणि। कलि
कर्दोरमिः। अलिपुलपोः किंदूच्। कृपेर्वलिच्। नौ षंजेर्घथिन्। उधर्त्तेश्चित्। यन्त्रेर्णिच्च। स्वाङिपिंजादिभ्य ऊरोलचौ। ऊर्वश्चदृ
दीर्घश्च। यमीणश्च। सिवेष्टेरूच। शमेर्बन्। उल्वादयश्च। स्यस्तोंबजबकौ। शाशपिभ्यां ददनौ। अब्दादयश्च। वलिमलितनि ४
भ्यः कयन्। वृञोः षुक् ड्कौ च। मिशपीभ्यां क्सः। उज्वादयश्च। कृशातिभ्यां क्रुन्। ऊनि दाभ्युस्तष्वमदिषमिनमिभ्य इत्वलन्

न्लणक्कित्शकस्य छ उराटचः। अन्येभ्योपि दृश्यंते। कृषेर्वृद्धौ मेदेताः। सानसिवर्णसिपर्णसितंडुलांकुशचषालेल्वलपल्वलधिष्ण्य
शल्याः। मृशक्वाविभ्यः क्रुः। माछासतिभ्यो यः। जनेर्यक्। अघ्न्यादयश्च। स्नामदिपद्यर्त्तिपृशकिभ्यो वनिप्। शीङ्कुशिरुहिजिक्षि
सृधृभ्यः क्वनिप्। ध्याप्योः संप्रसारणं च। अदेर्ध च। प्रईरशदोस्तुट्च। सर्वधातुभ्य इन्। हृपिषिरुहिवृतिविदिछिदिकीर्तिभ्य
श्च। इगुपधात्कित्। भ्रमेः संप्रसारणं च। क्रमितमिशतिस्तंभामत इच्च। मनेरुच्च। वर्णे बलिश्चाहिरणे। वसिवपियजिराजि
व्रजिसदिहनिवाशिवादिवारिभ्य इञ्। नहो भश्च। कृषेर्वृद्धिश्छंदसि। अः शकुनौ। इगमजदीनां काकृषु। जनिघसिभ्यामिण्। अ
जतिभ्यां वा पादे च। अशिपणाय्योरुडायलुकौ च। वातेर्डिच्च। प्रेहरतेः क्लिस कूपे। नौ व्यो यलोपः पूर्वस्य च दीर्घः। समाने ख्यः
स चोदात्तः। आङि श्रिहनिभ्यां ह्रस्वश्च। अच इः। खनिकष्यज्यसिवसिवनिसनिध्वनिग्रंथिचलिभ्यश्च। वृतेश्छंदसि। भुजेः किच्च।
कृगृशॄपॄकुटिभिदिछिदिभ्यश्च। कुंडिकंप्योर्नलोपश्च। सर्वधातुभ्यो मनिन्। वृंहेर्नोऽच्च। अशिशकिभ्यां छंदसि। हृभृधृ
स्तृसृभ्य इमनिच्। जनिमृङ्भ्यामिमनिन्। वेञः सर्वत्र। नामन्सीमन्व्योमन्रोमन्लोमन्पाप्मन्ध्यामन्। मिथुने मनिः। सा
तिभ्यां मनिन्मनिणौ। हनिमशिभ्यां सिकन्। कोररन्। गिरत्र उच्च। इंदेः कमिर्नलोपश्च। कायतेर्डिमिः। सर्वधातुभ्यः ष्ट्रन्।
त्र। क्लिगमिनमिहनिविश्यशां वृद्धिश्च। दिवेर्धुच्च। उषिखनिभ्यां कित्। सिविमुच्योष्टेरूच्च। अमिचिमिदिशसिभ्यः क्त्रः। पुवो
ह्रस्वश्च। स्त्यायतेर्ड्रट्। गुधृवीपचिवचियमिसदिक्षदिभ्यस्त्रः। हुयामाश्रुभसिभ्यस्त्रन्। गमेरा च। दादिभ्यश्छंदसि। भूवादिगृ
भ्यो णित्रन्। चरेर्वृत्ते। अशित्रादिभ्य इत्रोत्रौ। अमेर्द्विषति चित्। आः समिण्निकषिभ्यां। चितेः कणः कश्च। सूचः स्मन्। पाते

र्डुमसुन्। फलिचिलुजिभ्यां क्विप्तन्। वसेस्तिः। साबसेः। बौतसेः। पदिमथिभ्यां नित्। दणातेर्ह्रस्वश्च। नृकृतृपिभ्यः कीटन्। फणिब
चिकुवि कुरिभ्यः कितच्। कुटिकुषिभ्यां क्मलन्। कुषेर्जश्च। यवधाउभ्यो रसुन्। रपेरत एच्च। अशेर्देवने युट् च। उङ्भेर्वले
बलोपश्च। श्येः श्रेम यारदंगं च। श्रयतेः स्वांगे शिरः किच्च। अर्त्तेर्ऋच्च। व्याधौ सुट् च। उदके नुट् च। इण आगसि। रिचेर्धने
घिच्च। चायतेरन्ने ह्रस्वश्च। वृङ्शीङ्भ्यां रूपस्वांगयोः पुट् च। स्कृरीभ्यां तुट् च। पातेर्बले जुट् च। उदके थुट् च। अन्ने च।
अदेर्नुम्धौ च। स्कन्देश्च स्वांगे। आपः कर्माख्यायां ह्रस्वो नुट् च वा। रूपे जुट् च। उदके नुम्भौ च। नहेर्दिवि भश्च। इण आ
गः अपराधे च। अमेर्दुक्। रमेस्त्वादेशे हच्च। अंच्यंजियुजिभृजिभ्यः कुश्च। भृरञ्जिभ्यां कित्। वसेर्णित्। चदेरादेश्च छः। प
चिवचिभ्यां सुट् च। वहिहाधाञ्भ्यश्छन्दसि। इण आग्निः। मिथुनेम्निः। सर्वविज्ञप्रवैनन्निदनएह च। विधाओषधधानु
वेधुट्। गतिकारकयोः पूर्वपदप्रकृतिस्वरश्च। चन्देर्मो डित्। वयसि धाञः। पयसि च। पुरसि च। पुरूरवाः। चन्देर्ब
कुलं शिश्च। उषः कित्। दमेरुनसिः। अङ्गिराः। अप्सराः। विदिभुजिभ्यां विश्वे। वशेः कनसिः॥ ॥इति चतुर्थः पादः॥॥
अदिभुवो डुतच्। गुधेरूमः। मसेरूरन्। आस्पः किच्च। पातेरतिः। वातेर्नित्। अर्त्तेश्च। तृहेः क्नो हलोपश्च। वञ्जुदितनिताडि
स्यउञ्चतंउश्च। दंशेष्टटनौ न आ च। दंशेश्च। उदि चेर्डैसिः। नौ दीर्घश्च। शोरभेः तो रमे पूर्वपदस्य च दीर्घः। भ्रूञोपस्तुग्र
स्थश्च। स्नः श्वः शिकुड्डकिच्च। अर्त्तेः क्रुकन् च। हिमेसीरस्वीरच्च। उपदि एण तेरज्ञौ पूर्वपदस्य लोपश्च। ज्विवनेर्मुट् चोदात्तः॥ ५
।१॥ अमेः सन्। मुहेः खो मूर्च्च। नहेर्दलोपश्च। शीङो ह्रस्वश्च। माङः ऊखो मयच्च। कलिगलिभ्यां फगस्योच्च। कृशेः श्वएरन्

नो ऽट् च। शमनिभ्यां स्पतेर्डुत्। अश्व आप्यश्च। ऊनेर्धृन्लोपश्च। अच्च तस्य जं धचा। हन्तेः शरीरावयवे द्वे च। कृ शॄ रन् लो लोपश्च।
फलेरितजादेश्च पः। क्रुञादिभ्यः संज्ञायां वुन्। चीकयतेराद्यन्तविपर्ययश्च। पचिमश्योरिच्चोपधायाः। ऊर्णोतेररष्ठ च। वचिम
निभ्यां चिच्च। ऊर्णि हृणातेररैन्नौ पूर्वपदस्य लोपश्च ।२। ऊर्ध्वपदस्य। हन्तेर्युक्नाघन्त योर्वल तत्वे। क्रमिगमिक्षमिभ्य
स्तुन्वृद्धिश्च। हर्यतेः कन्यन् हिरच्च। ऋजेः पासः। ऊर्णतेस्तक रश्च। जरणो तेडः। ध्यातेर्यनुट् च। जीर्यतेः क्रिन् रश्च वः। मव
तेर्यलोपोमश्चापचुट् च। अलः। ऋज्जेः कीकन्। तनोतेर्डऊः सन्वच्च। अर्त्तेः कद्युकपाकावयवे। अवधावमाधमार्वरेफाः।
कुस्मिते। जीङ् शीङो ह्रस्वः पुट् च तरौ श्लेष एणकुसनयोः। क्लिशेरीच्चोपधायाः कन् लोपश्च लो नाम् च। अश्नोतेराशु
कर्मणि वरट्। चतेरुरन्। प्रातेररन्। अमेस्तुट् च ।३। दहेर्गो लोपो दश्च नं। सिञ्चेः संज्ञायां हनुमौ कश्च। व्याङि घ्रातेः
श्च जातौ। हन्तेरच् घुर च। क्रमेरूपधालोपश्च। तरतेर्डिः। ग्रहेरनिः। प्रथेरमच्। चरेश्चाङ्गे। गेरल्च्॥ ॥इत्युणादिषु
पञ्चमः पादः॥ ॥समाप्तोयमुणादिः॥ संवत् १७४४ वर्षे आश्विन शुक्ल नवम्यां सोमे वाराणस्यामध्ययनार्थ
द्विवेदिश्याम सुतेन. मागतेन नौहरिकृष्णेन लिखितमिदं पुस्तकं॥ शुभमस्तु॥ शिवः॥ श्रीः॥ छ॥ ॥विश्वेश्वराय नमः॥ ॥
६